

Szerkesztési iroda:

uri-utca és főtér takarékpénztári
szögletén, (42. sz. alatt) I. emelet
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertlen levelek csak ismert
kezekből fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót és fia könyvnyomdája,
hova hirdetések, előfizetési pénzek
és kiadás körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
1 évre . . . 14 frt	1 évre . . . 16 frt
1/2 " . . . 7 " .	1/2 " . . . 8 " .
1/4 " . . . 3.50	1/4 " . . . 4 " .
1 hó . . . 1.20	1 hó . . . 1.40

Hirdetmények díja:

6 hasábos petit sor egyzeri hirde
tésnél 6. kr s minden következőknél
4 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.

Előfizetési felhívás

ALFÖLD

1879-dik évi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben

Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Vidékre

postán küldve:

Fél évre	8 frt — kr.
Negyed évre	4 frt — kr.
Egy hóra	1 frt 40 kr.

Az előfizetési összeget kérjük az „Alföld” kiadó
hivatalához, vagy pedig Bettelheim testvér urak könyv-
kereskedésébe legelőször postautalvány útján e hó
végéig beküldeni.

Az „Alföld” kiadó hivatala.

A botrányok korában.

Budapest, július 2.

(A.) Nyakig uszunk a szennyben, a pi-
szokban; utálatos miaszmatikus lett a lég-
kör, mióta a bécsi botrány-pör a skanda-
lumokat napirendre hozta. A hány komisz-
ság, a mennyi aljas hitványság az utolsó
években titokban, csöndben elkövetett, az
az most mind nyilvánosságra hozatik gyak-
ran tuzozva is. A leleplezések száma egyre
szaporodik, a vádlottak és csufos bűnese-
tek száma egyre fokozódik, s ha azt a sok
piszkos dolgot halljuk, melyekkel a lapok
pár nap óta elárasztvák, azt kellene gon-
dolnunk, hogy Magyarország valóságos
bűnfészek, a corrupezió tanyája, s a legna-
gyobb gazemberek és gonosztevők gyűl-
helye. Szégyennel, megütközéssel tekinthet
minden erkölcsi érzésű ember olyan nem-
zetre, melynek vezéreiről, kormányfőiről,
törvényhozóiról, politikusaíróiról annyi bűnt
és gyalázatot lehet elmondani, mint most
történik. Ilyen-e a magyar nép maga is?
És szabad-e egy pár szédelgő csinijait álta-
lános nemzeti jellemvonásul elfogadni? —
Biz ezt nem szabad, s még is megteszik so-
kan kül- és belföldön egyaránt, s hogy mi-
nél többen tessék, hogy Magyarország
minél inkább egy korrupt, erkölcstelen,
mélyen sülyedt közállomány hírébe jusson,
arról ma versenyezve gondoskodnak az el-
lenzéki- s a kormány-lapok. Ezek a multat,
amazok a jelent fesegetik, s szenzációs le-
leplezések, pikáns közlemények sivár, szé-
gyenletes tartalma visszaesik a közvetlenül
terheltekről az egész nemzetre.

Nem szívesen foglalkozunk e tárgy-
gyal, mely kellemetlen, kiállhatatlan pos-
ványtságot terjeszt maga köré. De foglal-
kozni kell azzal, mert egy hét óta más nincs
napirenden, mint örökös leleplezés, mint
egyre új meg új botrányok híre, melyek
nemelyike nemcsak az erkölcstörvényeket
vágja arcon, hanem a közönséges bünye-
nyitő törvényekbe is ütközik. Már alig van
ügy, melyet a fáma a piszkos dolgok sorába
nem vont, már alig van kiválóbb képviselő,
a ki az üzérkedés csufosabb fajtájának hó-
sévé nem tétetett. Sok igaz lehet mind e
vádakban, de van bennök sok hamis, alap-
talan is. Bizonyos körökben kétségkívül
gyalázatos mérveket öltött a corrupezió; a
becsületes, szorgalmas munka kellő protek-
ción nélkül nálunk vajmi kevéssé nyeri meg-
jutalmát. Vannak bizonyos körök, melyek
organizálva zsarolják ki az államot, melyek
elállják az igazság útját a szegény ember
előtt, melyek a zsiros hivatalokat saját ma-
guk közt osztják ki s a közterhekben arány-
lag kis mértékben vesznek részt. De hát
mind ez nem magyar speczia-
litás; találkozzunk azzal az egész világon
s ha megtaláljuk nálunk is, úgy irtsuk ki
egész erőnkkel, de ne mondjuk azt magyar
sajátságának. Hisz a szabad Amerikából s a

kényuri Oroszországból, a keleti Török-
szágból s a nyugati Franciaországból egy-
aránt elhat hozzánk a panasz, hogy jog és er-
kölc lábba tiportatik, hogy egy apró clique
milliók vagyonát pazarolja el, hogy az ál-
lamhatalom uri banditák kezébe kerül.

Közös baj az, mely az emberi termé-
szetben gyökerezik, mely megvolt minden-
kor s mely meglesz mindaddig, míg embe-
rek lesznek. Néha botrányosabb alakban,
szemtelenebbül lép ugyan elénk s akkor
megérdemli, hogy kérlelhetlenebbül bá-
nunk el vele. De hogy speczialis nemzeti
bünt csináljanak belőle, az ellen határozot-
tan tiltakozunk kell. A magyar népben
van annyi jogi és erkölcsi érzék, mint bár-
mely más nemzetben. A magyar nép tudja
becsülni az erényt, tudja méltányolni az
önzetlen hazafiságot, tiszteli a munkát s a
szorgalmat, megveti a bünt épen úgy,
mint minden más nép. Es akárhany kép-
viselő vagy politikus fog még letérni a be-
csület s a tisztesség ösvényéről, ez az ille-
tök büne, de nem a nemzeté. Mi sem bizo-
nyítja inkább a magyar nép erkölcsi érzé-
kének ép és sértetlen voltát, mint az az ál-
talanos indignáció, melyet a legutóbbi
rendjelpör a társadalom minden rétegében
keltett. A legközvetlenebbül érdekeltnek,
a máramarosi hazafiak magok közt szeretnék
ugyan az ügyet elvégezni s a bizalmi sza-
vazat pokróczát borították a botrányra. De
a közvéleményt ez ki nem elégíti; más elégé-
telt kíván az a botrányos dolgok hősétől.

Ne bántsák tehát a magyar nemzetet
egyes férfainak bűneiért. Hisz eléggé érezi
ő maga e bűnök szegényét. De hogy a né-
pet, a társadalmat is a gazok büntársává
tegyék, hogy a piszkos dolgokért reá hárít-
sák a felelősséget, az a józan észszel s az
igazsággal egyformán ellenkezik. A magyar
társadalom semmivel sem rosszabb, semmi-
vel sem erkölcstelenebb, mint a művelt eu-
rópai társadalom. Az ő méhében ugyan-
azon erények és ugyanazon bűnök szület-
nek, mint a többiekben s a legnagyobb igaz-
ságtalansággal jár el az, a ki a legutóbbi
botrányokban a speczialis magyar nemzeti
jelleget akarja előtérbe tolni. Ha talán nem
vagyunk jobbak, de nem vagyunk rossz-
szabbak sem a többi népeknél.

Az osztrák választások a legtöbb helyen már megtörténtek. A megválasztott bécsi képviselők közül 10 liberális és 1 konzervatív, Glaser miniszter és Hoffer ellenzéki jelölt közt újabb választás lesz, ha Glaser nem ragaszkodik visszalépési szándékához. A liberálisok a napokban eszközölt választások szerencsésebbek, mint eleintén voltak, most azonban újra konzervatívokat kezdenek választani a legtöbb helyen. A krajnai városok csupa szlovének által lesznek képviselve, a liberális német képviselők itt mind elbuktak. Galicziában a ruthének csufbukást szenvedtek, megválasztottak ugyan 25 lengyel s csak 2 ruthén az eddigi 15 helyett. A csehországi városok 16 liberális és 16 cseh választottak meg. Alsó-Ausztria liberálisokat választott, Felső-Ausztriában a liberális ellenzék egy kerületet veszített. A salzburgi városok liberálisokat, a szilázsi vidéki kerületek 2 liberális és egy nemzetiségit, Isztria egy szlavót s egy olaszt, Görz 2 liberális választott. A stíriai vidéki kerületek 5 konzervatív, 1 szabadelvűt és 3 nemzetiségi pártot választottak.

Az aradvidéki tanító-egylet nagygyűlése.

— július 3.

Taintóink gyűlése a tanácskozás második napján kevésbé volt látogatva, azonban a jelen voltak nem kevés hévvel tanácskoztak. Különösen egy kérdésben volt hatalmas vita: a nagygyűlések hol tartása tárgyában. Millig József és társai azt indítványozták, tartsa az egyet év nagygyűléseit mint vándorgyűléseket a megye különböző községeiben s az indítvány feletti vita jó egy óra hosszáig tartott. Pro és contra beszéltek majd mindnyájan, s mikor már a vándorgyűlések tartása megszavaztatott volna, a kisebbségben maradt párt (mely Aradhoz ragaszkodott) újra

kezdte a vitát, melynek eredménye az lett, hogy a második szavazásnál a tanítók segítségével, kik két társuk kivételével kijelentették, hogy vidékre nem mennek el a nagygyűlésre, leszavazták az indítványt s kimondták, hogy a jövő nagygyűlés is Aradon tartassék.

Részünkről nem helyeselhetjük ezen határozatot, mert a kérdésben meg van saját nézetünk, mely a vándorgyűlések tartását mindenképpen helyesnek tartja s e nézetünket közelebb részletebben is ki fogjuk fejteni. Most a gyűlés lefolyásán térünk át a következőkre:

Kevéssel 9 óra után Nagy József elnök megnyitván a folytatolagos közgyűlést, bemutatta a délmagyarországi tanítóegylet nagygyűlésének meghívását, melyre elhatároztatott, hogy a központ képviseltetni fogja magát s táviratilag üdvözlendi a nagygyűlést.

Azután Krausz Jakab világi tanító tartott felolvasást arról, mily határig jogosult és mennyire hasznos a gépies számolás? A szorosán szakszerű felolvasás tetszéssel fogadtatván, felolvasónak köszönt mondottat érkezőzéséért.

Utána Városy Gizella értekezett a játékokról a gyermeknevelésben. Szerinte a nevelő feladata a gyermekkel a játékot megkedveltetni s ügyelni, hogy a játék a gyermeknek nevelészetileg szempontból megfelelő legyen. Arra, hogy ezt, vagy azt a játékot játsszák a gyermekek, kényszeríteni őket nem lehet, azonban mégis igyekezni kell, hogy minden gyermek el legyen foglalva. Olyan játékok legajánlatosabbak, melyek a gyermek phisikai és szellemi tevékenységet legjobban igénybe veszik. Ajánlja, hogy a szülők mielőtt játékszereket vesznek, meghallgatnák a nevelők tanácsát e részben.

A megéljenzett felolvasás után Millig József és társainak írásban beadott indítványa került tárgyalás alá az egyet nagygyűlésének felváltva a megye más és más városaiban leendő tartást iránt. Először szólt a tárgyhöz Szöllősy Károly, a ki fájdalommal tapasztalta azon közönyt, melyet a tanító egyet iránt a város tanusit s kellemetlenül hat rá, hogy midőn a megye színe-jáva összegyűl, a városi közönség semmi előzékenységet nem tanusit a tanítók iránt. Ennek az oka, hogy már megszokták a nagygyűléseket s nem érdeklődnek azok iránt. Ha a nagygyűléseket ünnepélyesebbé akarja tenni az egyet, felváltva a megye nagyobb városaiba kell mennie azok megtartása végett, s akkor hiszi, hogy minden vidék a legelőnyösebb színben fogja tanügyét feltüntetni s a városi tanítók mindig fogának a vidéki iskolákban valami újat, meglepőt találni és az összes tanítónak valamely vidéki városban való összejövetele a tanügyre is jó hatással lenne, azért ajánlja az indítványt elfogadásra.

Steier Ferencz (Pankota) az indítvány mellett szól s a nagygyűlést Pankota község nevében jövő évre oda meghívja. Tórossányi Gizella (Arad) nehezen kivehetőknek találja az indítványt, mert legalább a 12 aradi tanítónak nem könnyen fogna megjelenni a vidéki vándorgyűléseken. Nagy József elnök Aradváros védelmére szólal fel, bár az indítványt pártolja. Szóltak aztán Nagy Lajos (bihar-Ujfalú) Arad mellett; Krausz Jakab (Világos) szintén a központ érdekében; Hirschmann Vilmos (Arad), Horváth József, Millig József (Arad) és Herman (Galsa) a vándorgyűlések mellett, és Herman (Arad), Lind Jakab (Pécska) és Kovács Gábor Arad érdekében, mire Szöllősy zárszavai után a közgyűlést felállással szavazván, 32 szóval (közűk 2 nő) 29 ellen (közűk 9 nő) elfogadta a vándorgyűlések tartását.

Azonban Csik János a szavazást érvénytelennek kívánta kimondani, mire újabb nagy vita indult meg, melyben Kóposányi, a ki mint vendég az ügyvéd kamara részéről volt jelen, ragadta kezébe a szót és kapacizálta a zavarba jött tagokat, kik végre névszerűen szavazásnál az előbbiivel egészen ellenkező határozatot hoztak, 28 szóval 32 vel kimondván, hogy a jövő nagygyűlés is Aradon tartassék.

Ezután a meglazult érdeklődés közepett Winkler Sándor csik-somorjai tanító felolvasása a szemléleti-irva-olvasásról és Csátary Károly értekezése a „hölgyvilág neveléséről” a központhoz utasítottak megvitátás végett, mire Mallár József (Szent-Márton) és Szilágyi György (Világos) a házi-ipar gyakorlati oktatásáról értekeztek, előbbi bemutatván a szalma-kalapfonás tanítását, míg utóbbi a lombfűrészelés és a kosárfonás oktatását adta elő gyakorlati mutatóványokkal, egyuttal kiemelvén, hogy azok, kik nemesített füzeket akarnak szerezni, ilyeneket Kolozsmonostor után csak Világoson szerezhetnek. Bohus László ur fűzésében, a ki a kosárkötéshez alkalmas különböző neműs fajú füzeket (melyeket felolvasó egy-egy példányban be is mutatott) megtelepítő megynékben.

Az érdekes mutatóványok nagyobb közönséget érdemeltek volna s a jelenlevők által éljenzéssel fogadtattak.

Ülés végén Losonczy Alajos tett jelentést az Eötvös-alap állásáról, mire a még hátralevő indítványokat a központhoz utasították s a gyűlés elnök meleg búcsuszavai után déli 1 órakor véget ért.

Kossuth az ország viszonyairól.

Verhovay Gyula a mult hó második felében meglátogatta Olaszországban Colegno di Baraconeban Kossuth Lajost, s a volt kormányzónak egy egyénisége, mint rendkívül imponáló szellemi fölényéről a legnagyobb elragadtatással nyilatkozik az „Egyetértés”-ben írt cikksorozatában. A legutóbbi, fentebbi című cikkében többi közt ezeket írja:

Alig tettem be az olaszországi uti porral megakott lábaimat Magyarország anyaföldjére, a legelső lap, a mely kezeimbe jutott, tanúbizonysága volt annak, hogy a botrányok hazájába érkeztem. A rendjel-pör által felkavart ocsmányság országos bűz gyanánt ütötte meg oromat.

Mély undorral tettem el, s a botrányok botrányának felháborító hatása kiütte fejemből nagy hirtelen mindazon eszméket, tanácsokat, terveket, biztatást, a melyekkel Kossuth szellemének kiadatlan forrása ellátott. Ki volt verve szívemből a harag és keserűség által azon nemes és nagylelkű ígéret, melynek villanyozó ereje alatt oly könnyű volna a működés.

Most itt állok, mint a madár, melynek röpülésre kész szárnyait leszedalják. A pocsolyába esve elmélkedem: érdemes-e komoly feladat betöltésére azon nemzet, a melynek vezetésinél a politikai és társadalmi közmosás moslékjában a disznóság, mint elv, a becsületesség, mint előkelő állás tudják leg gyálázatukat a magasba? Érdemes-e azon nemzet, hogy bármi történjék érte, midőn akarát és munkásság elszigetelt tényezőkép szerepel a szédelgésnek uralkodóvá lett virtuóz fogásai közt? Érdemes-e azon nemzet, hogy az emberek és viszonyok számbavételével nagy célelért zátonyok, torlaszok között történjék a küzdelem próbavezés táncza, míg méhe tűzokádó hegyként nem nyílik meg, hogy kivesse rengeteg salakját, mely megfekszi 15 milliónyi nép gyomrát, mint megüledés, mint kő, melytől lélekzen és mozogni csaknem lehetetlen?

Szegény Kossuth! Mennyit beszélt a nemzet politikai és társadalmi erkölcsének általános sülyedéséről; mily keserűséggel emlékezett meg dolgokról és eseményekről, a melyek országos czimerral bélyegezték meg, hogy az elférgesedés a társadalom törzsen és gyökereken egyaránt rágódik. Igen szigorú fogás a számíztetés oly lelki nagyságnak és oly tetterőnek, mi Kossuthé, igen kinos szomj a honvágy a hazaszeretet oly lángolása mellett, a minő Kossuthé: de van-e, a mi gyötrelmet és kint gyötörőbb és kinosabb tehetne, mint az, a mikor egyetlen egy vigasztaló hír, egyetlen reménysugár se hatol be a remeteség magányába, hogy enyhítse a fájdalmat.

Nagyon sokról bir tudomással Kossuth hazai állapotainak személyi és társadalmi ziláltságát, az éleli viszonyokat, a vagyoni elbukást, a corrupeziót illetőleg: sokkal többről és sokkal pontosabban van értesülve, mint talán nyugalmát tekintve óhajtható volna. Hanem hasonló megpokolódása a nemzettestnek, a minőnek fekélyes kiütései a legujabb botrányban napvilágra jöttek, mégis oly megdöbbentő, a mely iszonyu példákban igazolja Kossuth szavát, hogy „ez ország örökre el van veszte.”

— „Mondja meg jó lelkiismerettel, bizik-e a nemzet fennmaradásában?” — kérdezte tőlem találkozásunk első napján, mikor a tepsedés, közöny halálászagu jelenségei szóba jöttek.

— „Igent mondani nehéz, nemet mondani rosszul esnek” — feleltem kitérőleg.

— „Mindaz, a mit imént a közélet felrisszítésének nehézségeiről elmondott, arról tanuskodik, hogy szomorú sejtetemem valósul. Nagyon gonosz viszonyok között sodorta önöket a sámi ikrékégy állapota. Ha csak a politikai és közgazdasági téren mutatkoznék kétségbeejtő hanyatlás, talán magam is rákényszeríteném az események logikájának és az élettapasztalatoknak sötét szemüvege fölé a rózsásabbat: de a társadalmi elesés nyilvánvaló tényei, a felülkerekedő erkölcstelenséggel arról tanuskodnak, hogy önként egy-szerre kezdődött meg mindenütt a feloszlás. Ennek nehéz ellenállani, mert azon rendszeren belül nem is lehet. Igen szomorú elpusztulásnak siet eléje Magyarország.”

Éreztem, mily mélyen lát be Kossuth közállapotaink rothadásába. Próbáltam némely biztató jellel eloszlatni sötét aggodalmait. Nagyon aprólékosoknak találhatta azokat, mert hát bizony nem is lehettek azok nagyobb szabásban biztatóak. Elismeréssel szólt, hogy itt-ott a tudományosság körül haladás, az ipar körül némi kísérlet történik a mozgásra, de nagyon elszigetelt dolgok ezek, a melyeknek erkölcsi hatása sokkal kisebb, hogy sem állandóbb lehetne s a politikai és társadalmi corrupezió nagy arányait csak el-lensúlyozni is képes volna.

— „Az alparlamentarizmus, a mely annyi embert veszteget meg Magyarországon, meg fogja ölni a nemzetet”, mondá e kérdés fölött igen leverten beszélő Kossuth.

„Nincs veszedelmesebb az alparlamentarizmusnál. Még a tökéletesebb formák között működő parlamentarizmusokból is kivesszítették azok lényeges feltételeit. Nagyon alkalmas eszközökkel gyúrták azokat a hatalmak, hogy kényelmesebben vigyék keresztül önkényuralmi céljaikat. A parlamenteket úgy rendezik most be, hogy a nép nevében a nép szolgálatának látszata mellett, a hatalom érdekeit szolgálják állata. — És fájdalom, ez annyira sikerült, hogy keresve se találhatnánk az idő szerint könnyebb módját az abszolút kormányzásnak. Hát még oly berendezés mellett, a minőt a magyarországi alarendelt parlamentarizmus ölt. — És ez alparlamentarizmus rosszabbnak, veszélyesebbnek látom a legridegebb abszolutizmusnál. Az abszolutizmus külső korlátokat emel ugyan, de egyuttal az ellenállással helyes kibontakozásra tüzel; az alparlamentarizmus elszédít, hogy szédelegve önállási erejének kifejlesztésétől foszsa meg és így bensőleg ölje meg a nemzetet.”

Kossuth e szavait, melyeket kifejtett gondolatmenete megközelítő tükre gyanánt vetek papírra, példával illusztrálni fia Ferencz segített. — Felhozta, hogy Olaszországban is az üres formák között sok visszasszágra és kevés lényegre vezető parlamentarizmus kezd fejleszteni a népképviselői alkotmányosság elkorcsosult alakzatai iránt a közönyt, a mely visszaesést jelez. — A választások mind egyhangyabbak, vesztik élénkségüket.

— „Ha én fiatal volnék, — mondá a kérdés fejtegetése közben Kossuth — azon gondolkodnám, minő új formáját kellene kitalálni a népképviselői alkotmányosságnak, hogy az valóban a nép javára, s nem mint most, az abszolutizmus kezére szolgáljon. Ön fiatal, gondolkozzék róla, mert nagyon megérdemli a gondolkodást.”

Kossuth ott időzése alatt gyakrabban viszárgatott a kérdésre. Hazánk viszonyainak szóba hozta mind annyiszor ráutalták, hogy ismételve szóba hozza. Komoran, telve a viszonyok lesújtó eltelésével, beszél a jövőbeli esélyekről parlamentarizmus életünk terén. Az ellenzék működésének sikertelenségében látja az okozatot, a melyet a mostani alkotmányosság humbugon alapuló rendszere, mint ok, előidézt.

— „Tiszát bizony csak nem képesek megbuktatni! Ugy látszik erősödik, a helyett, hogy gyengülne. Szomorú okokon alapulhat az erősödés, de ez okokat nehéz volna a viszonyok hatalmában, mint inkább a parlamenti erkölcselenségben, találni.”

Kossuthnak e szavai, mintegy felhívásképp hangzottak, s én előadtam azon okokat, a melyek különösen közre hatottak, hogy az ülésszak elején a bukás szélén álló Tisza a hatalom nyergében egyre ül.

A székesfehérvári kiállítás zárüzenet-pélyén

Zichy Jenő gróf a következő beszédet mondá:

Midőn két évi munkálkodásnak hat hétig látható eredményére visszatekintünk, engedjük meg, hogy pár szóval megemlékezzem ezen egyszerű műtörténetről.

A kiállítás eszméje a fehérmegyei gazdasági egyesület által kezdeményezve, Sz.-Fehérvár város és Fehérmegye pártfogása folytán jött létre. Első sorban tehát azoknak kell hálát mondanunk, kik ezen törvényhatóságok élén állanak, nevezetesen Szőgyén Marich Lászlónak. (Éljenzés.)

Legfőbb hálával tartozunk azon férfiaknak, ki mint a legfelsőbb uralkodó család tagja, a mozgalom élére állott: ő Fensége József főherczegnek. (Zajos éljenzés.)

Az „ALFÖLD” tárczája.

A történelem a leányiskolában.

— Felolvasta az aradvidéki tanító-egylet nagygyűlésén jul. 2-án Turcsányi Gizella. —

Mióta a nőnevelés felkaroltatott, azaz a nők tanítására szentelt sulyt fektetnek, mindenfelől látjuk az igyekezetet e téren is a lehető legjobb eredményt felmutathatni. — Ezen cél elérésére mindig jobban s jobban igyekeznek szakemberek s olyanok, kik annak tartják magukat a lehető legjobb eszközöket feltalálni. — A legfontosabb segédeszköz a tankönyv. Ezzel különben nagyon is bőven el vagyunk látva mennyiségileg; milyenséggel azonban ott állunk, hogy nincs mit válogatnunk; különösen a történet tanításához szükséges tankönyveinkkel úgy vagyunk, hogy az hasonlít egymásra, mint a másolat. Valamennyi újdont írt, szerkesztett és kiadott nem egyéb kiadványról, hogy méltán csodálkozhatunk a mai tankönyvírók merészségén.

Nem akarom azonban ezzel azt állítani, hogy jó történelmi tankönyv nem létezik, oh igen, van; csak hogy fiuk s nem leányok számára. Pedig fiu s leány tanítása nagy különbség. — A leányoknál nem lehet s nem szabad a nőiesség rovására tanítani semmit és a használatban levő történelmi tankönyveknél ez megtörténik.

És éppen a történelemnél! Holott ez az a tantárgy, melylyel leginkább kellene hatni a jellemképzésre. Egy nőnél ép oly szükséges a jellem, mint a férfinnél s nekünk nőtanítóknak különösen kell azt fejlesztetnünk. — Nem akarom mindazon eszközöket felsorolni, melylyel ezt tehetjük, csak óhajtom bebizonyítani, hogy a történelem helyes tanítása egyike a legfontosabbnak.

Kimondhatatlan nagy s termékeny a történelem tere; benne rejlik az egész erkölcsi világ. Nincs is ember, a kinek a történelem ne mondhatna valami fontosat; csak találja meg, vezettesék rá. Az ember minden hivatása össze van vele kötve, bármennyire térjenek is el azok egymástól.

Az emberek felváltják egymást a világ színpadán. Gondolkodásmódjuk, nézeteik egyaránt változnak; csak a történelem áll azilárdan egyenlő

Kiállításunk a szó teljes értelmében verseny volt, melyben sok volt a jó, sok a nemes, de a sok jó közt a legjobbak tűntek ki. Hogy ez megtörténhet, az nem a véletlen műve volt.

Az egész ország összérzeteinek, az összetartásra állapított működésnek köszönhetjük. Az iparos, a gazda, a nagy ur, a főpap egyaránt iparkodtak kitenni magukért a haza legtalálható részeiben.

A kiállításra a haza minden részéből, 674 helyszérből sereglettek össze az iparosok és gazdák. És a közönség nem nézte őket hidegen. Bizonyítja ezt azon tény, hogy a kiállításnak 158,000 látogatója volt úgy a fővárosból, mint az egész vidékről, annyira át volt hatva a nemzet a mozgalom fontosságától. És ez nem maradt üres szám. Ezen kiállítás tartalma alatt mozgalmak indultak meg, melyek tovább fejlődésre, tovább haladásra alkalmasak.

A magyar ipar történetében ezen ipar- és terménykiállítás nagy jelentőségű mozzanat, mely irányt fog adni a további fejlődésnek. A nemzet felismerte, hogy van életereje, nem fog elbizakodni, de új sarkantyút nyerend.

A siker legnagyobb részét azon vidéki bizottságoknak köszönhetjük, melyek egy egyszerű polgár felszólalása folytán módot nyújtottak a terv kivételéhez. Hála és dicsőség legyen ezért nekik.

A kiállítás minden tekintetben kielégítő volt; sikerült műnek mondható. A kiállítás legnagyobb része a kor igényeire képest jelent meg, sokan igen szép ízelet csináltak vagy remélnek csinálni. Az ország sokat remélve jött ide és megelégedetten, meglepetten tért vissza innét. Nem szabad ugyan elbiznunk magunkat, de haladtunk a megelőző jégtörő országos kiállításokhoz képest. És ha újabb kiállításra fogunk meghívni, az itt megkezdett haladás sikerével fogunk fellépni.

Önök, tisztelt kiállítók, velem együtt három nehéz hónapot töltöttek, mint egy család maradtunk együtt az első naptól az utolsóig és ha valaha egyiküknek kemény, nehéz szót mondtam, ne vigyék rossz néven, talán tulságos tüzes voltam (zajos éljenzés.) jobbat akartam, mint amire ember képes.

Nem bucsuzok, hanem azt mondom: a viszontlátásra! A hol az ipari és nemzetgazdasági érdekek fejlesztéséről lesz szó, e rögs pályán mindig ott fogunk látni, mint egyszerű munkást.

Még egy szavam van azon férfiakhoz, kik velem együtt ezen munkát létrehozták, a végrehajtó bizottság tagjaihoz, kik az egyes csoportokat alakították és kora reggeltől késő estig segítettek, vállvetve az egyszerű napszámossal.

Hálával tartozunk a magas kormányzatnak is, mely kiállításunkat eleinte támogatta, utóbb tanulmányoztatta is, és valóban gőzerővel, terjedelmes jelentést készített a kiállításról.

A kereskedelmi miniszter ur is megígérte, hogy lejön ez ünnepélyre, de elmaradt, mert Wenkheim Béla, ki a haza egyik legjelesebb polgára, a fejedelem leghűbb tanácsadója, veszélyesen beteg.

Es midőn önöknek bucsut mondok és e kiállítást berekesztetnek nyilvánitom, érzelmeimnek e szóval adok kifejezést: éljen a haza! (Hosszas, zajos éljenzés.)

Já g ó c s i Péterffy József lelkes szavakban fejtegeti a kiállítások véghetetlen horderejét, kiemeli gróf Zichy Jenő önzetlen hazafiai törekvéseit, szilárd akaratát; utal az ipar és kereskedés nagy fontosságára: a kiállítók nevében legmelegebb köszönetet mond gróf Zichy Jenőnek, Székesfehérvár városának, Szőgyény főispánnak és a végrehajtó bizottság tagjainak.

Beszédét gyakori éljenekkel szakították félbe, a kiállítás harangjai megszólaltak, gróf Zichy Jenő köszönetet mondott a s a j t ó n a k a pártfogásért, a melyet a kiállítás iránt tanusított és ezzel a kiállítás be volt rekesztve.

tekintettel nézi az emberiséget békében, háborúban. — Ez tanít meg minket lelkesedni minden jó s szép iránt s bármily bálorsort békében tűrni. Megtanítja az embert fölélemelkedni a világ kiösinyes hiúságán s ön magában feltalálni azt, amit az emberek közt rendezes meg nem talál.

S még is mily kevés figyelmet fordítottak s fordítanak még most is különösen az elemi iskolában ezen tantárgy tanítására. Pedig a történelem iránt való érdeklődés minden emberrel veszületik. — Nincs kis gyermek, a ki nem szeretne meséket hallgatni. A mesék hallgatásánál az abban előjövő személyek utánzása, vagy saját magára alkalmazása minden kis gyermeknél előfordul. — Ezért szeretik még 4–6 éves gyermekek is legjobban az olyan meséket, melyekben velők egyenlő nevű egyéniség jön elő.

(Ismerek egy kis leányt; valahányszor jó Vilmaról olvasott, vagy hallott valamit, mindig ő róla írták, vagy csináltak azt a mesét; ő tökéletesen olyanannak találta magát, mint a mesebeli jó Vilmaoska, de ha rendetlen, pajkos Vilmaról volt szó, soha sem akarta elismerni, hogy ő is lehet ez alatt érte.)

Az utánzási hajlam minden embernél még gyermekkorában nyilvánkozik s ebből, valamint a mesék iránt való érdeklődésből fejlődik ki később a történelem iránt való érdeklődés, bár nem minden gyermeknél egyformán.

Van rá eset, hogy a gyermekek valóságos kintásnak tekintik a történelmi órákat. Ilyenkor bizony nem fog a történelem valami maradandó benyomást tenni, csak hogy ennek az oka a tárgy megválasztásában s előadásában keresendő. Nagyon sokan mutatták s bizonyították már be, hogy szövebeli előadással mennyire lehet a hallgatók figyelmét lekötöni, irtak, tanítottak e fölött s még mindig nincs erre nézve a helyes módszer feltalálva.

Régi időkől fogva az egyes királyok élettrajzát, jeles hadvezérek viselt dolgaikat tanították be a gyermekekkel szárazon, üresen. Utóbbi időben már ezzel a módszerrel felhagytak s most kezdik a kultur fejlődést tárgyalni. Arra azonban még mindig nincs figyelem fordítva, vajjon leányok-vagy fiuk tanulják-e a tankönyvet.

Pedig a történelem tanítása leányoknál különös figyelmet érdemel. Leányok számára oly történelmi tankönyv volna szükséges, melyben a nők

Szabályrendeleti javaslat.

Arad szab. kir. város törvényhatóságának fegyelmi hatóságai által kiszabott bírásgpénzek kezelését tárgyalólag.

1. §. A fegyelmi hatóságok által kiszabott bírásgpénzek a „városi tisztai nyugdíj alap” javára esnek, mely a fegyelmi hatóság határozatában kimondandó.

2. §. A bírásgpénzek lefizetésének határideje a határozatban szintén kifejezendő. Ezen határidő rendszerint 15 nap, azonban a fegyelmi hatóság ezen határidőt, a bírásgolt anyagi helyzetéhez s a bírásg masszághoz arányosítva, a tizenöt napon túlra is kiterjesztheti s belátása szerint meghosszabbíthatja.

3. §. A bírásgnak havonkénti részletekben való lefizetése nem engedélyezhető, azonban a bírásgoltnak szabadságában áll a bírásg törlesztésére a fegyelmi határozatban megszabott határidőn belől részletfizetéseket tetheti.

4. §. Ha a bírásgolt hivatalától fel volt függesztve, mind add g, míg a bírásgot le nem fizeti, a hivatalba s fizetésének élvezetébe vissza nem helyezhető.

5. §. Az, ki a fegyelmi vizsgálat folytán hivatalától s fizetésétől felfüggesztetett, a fegyelmi határozat jogerőre emelkedését követő hónap 1-sejéig fizetésének csakis egy harmadat élvezi.

Ha a fegyelmi határozat felmentő, a fizetés visszatartott kétharmada utólagosan kiadatik, ha azonban a fegyelmi határozat az 1876-évi VII. t. cz. 11. §-ában megjelölt bármely büntetésnemet alkalmazta, a fizetés érintett kétharmada ki nem adatik.

6. §. Az 5. §. második tételének fennforgása esetén a fizetés visszatartott kétharmada, ha a felfüggesztett helyett a felfüggesztés tartamára más egyén alkalmaztatott, ezen egyén díjazására fordítandó, ellenesetben a városi pénztár javára esik.

Annak megítélésére, ha a felfüggesztés tartamára más egyén alkalmazandó-e a polgármester van hivatala.

7. §. A fegyelmi hatóságok által kiszabott bírásgpénzek behajtását a polgármester eszközli.

8. §. A polgármester a hozzá végrehajtás végett áttett, úgy az általa hozott fegyelmi határozatokban megjelölt bírásgokat a számvéviségnél a bírásgolt terhére előírhatja, egyidejűleg a behajtás iránt a szükségeseket megteszi, esetleg a kielégítési végrehajtást ingóságokra elrendeli s annak közigazgatási uton leendő foganatosítását eszközölteti.

9. §. Az ingóságokra vezetendő végrehajtás foganatosításánál az 1876. évi XV. t. cz. szolgálszabály, az ingatlanokra kiterjesztendő végrehajtás pedig a polgármester jelentésére a közigazgatási bizottság által hozandó határozat alapján az 1868-évi XLIV. t. cz. értelmében a tisztai ügyész által eszközölendő.

10. §. Ha azon bírásgolt, ki hivatalától fel volt függesztve, s az 5. §. értelmében fizetésének egy harmadat élvezi, a reá rótt bírásgot a fegyelmi határozatban megszabott határidőn túl 30 nap alatt sem fizetné le, a fizetés egyharmadának élvezetétől eszik.

Ha pedig a bírásg az alkalmazásba vett végrehajtás sikertelensége miatt egészben vagy részben nem volna behajtható, s az, a behajthatatlanság megállapítása után, a polgármester által a bírásgolthoz intézendő felhívástól három hó alatt sem fizetné le, a bírásgolt úgy tekintendő, mint ki hivataláról önként lemondott, melynek nyomán az általa viselt hivatali álláshoz való minden igényeit végleg elveszti.

11. §. A bírásgpénzek a számvéviség beutalványozása nyomán közvetlenül a városi pénztárba fizetendő s ott a „tisztai nyugdíj alap” javára elszámolandók.

jellemrajzai volnának előtérben s a történelmi folyás, mely politikailag adja elő az idők eseményeit, másodrendűleg volna felhozva.

Ki kellene mutatni: mily szerepet játszottak, a nők, milyenek voltak az egyes időszakokban, kik váltak ki különösen közülök, s milyen befolyást gyakoroltak az egyes népek művelődésére. Mert, hogy a nők befolyása nagy, azt senki sem tagadhatja. Ezen befolyás nem mutatkozik mindig közvetlenül, de kis kutatás után szembőllik. Minél műveltebb valamely nemzet, annál nagyobb befolyást s működési tért enged a nőknek. Ávagy miért volt az ó-kor legnevezetesebb népeinek a műveltsége még is egyoldalú? Mert a nőknek nem volt megadva az a társadalmi állás, mely őket megillette. S még is mindennek dacára a legrégibb időkől fogva tudtak maguknak befolyást szerezni. Ezt tudva, arra kell tehát törekednünk, hogy a nőket minél nevesebb s magasabb befolyás gyakorlására képessé tegyük.

Ezt nagyon előmozdithatjuk a történelem helyes tanítása által. De vessük el az eddig követett módot, kezdjük más irányt. A leányok számára irt történelmeknél nemcsak a történelmi igazságra kellene ügyelni, hanem arra is, hogy mennyire függ az össze az étellel, s különösen a női étellel. Mert a leányok nem azért tanulnak történelmet, hogy idővel, mint az államférfiak azt igénybe vegyék, hanem azért, hogy szívüket, eszüket nemesítsék.

Leányaink tanuljanak történelmet, hogy az élet komolyságát s az isten büntető kezét, úgy az egyes emberek, mint nemzetek életében megismerjék, s örizzékni tanuljanak hasonlóvá lenni oly nőkhöz, kik nemcsak környezetükre, de egész nemzetükre vezetes s káros befolyással voltak. Tanuljanak történelmet, hogy belássák, mily magaslat állást rendelt ki számukra a végezt, mert ha a történelemben egy nagy férfiú korszakot alkotott, annak édes anyja sem volt közönséges, mindennapi egyéniség. — Ennek a szeretetteljes ébersége s gondossága hintette el a jövőndő nagyság csírait lelkében.

Ismerjék a történelmet, hogy megtanulják, miként talált tudomány és művészet, erény és hit a vadás és durvaság korszakában náluk menhelyet, de egyzersmind azt is, hogy rossz, elvetemült nők, hogy sietteték egyes nemzetek bukását.

12. A számvéviség az általa a 8. §. szerinti veendő utasításra előírt bírásgokat nyilvántartja s azok hátralékairól félévenként a közigazgatási bizottsághoz egy kimutatást terjeszt be, mely kimutatás alapján a közigazgatási bizottság a szükségeseket megteszi.

A „dél-magyarországi tanítóegyesület”

1879. évi július hó 15., 16., és 17. napjain Lipán tartandó egyetemes és XIII. közléseinek sorrendje következőleg van megállapítva:

I. Július hó 15-én:

a) A reggel 1/2 és d. u. 1/6 órákor vasúti vagonnal érkező tagok a radna-lippai pályaudvarban a beszállásoló bizottság kiküldött tagjai által fogadtatván, a lippai közséi iskolába kísértetnek honnan a nyert tájékozás után azonnal lakásalkalmat vezetnek.

b) Ama tagok, kik nem vasuton, hanem szekeren érkeznek, sziveskedjenek az említett közséi iskolaépületben a szállásoló bizottságnál azonnal jelentkezni.

c) Este 7 órákor a közséi iskola nagytermében a „Délmagyarországi tanítóegyesület” választmányát ülést tart.

d) Ezután 1/9 órákor a „Magyar Királyhoz” címzett vendéglő nagy termében a tanítógyűlést kezdet előértekeztetlet tart, mely az egyetemes gyűlés tárgyait s ezek sorrendjét állapítja meg és kijelöli egyzersmind az egyetemes tisztakarát is.

e) Az előértekeztetlet befejezte után ugyanott ismerkedési estély következik.

II. Július hó 16-án:

a) Reggel 1/6 órákor netán érkező új vendégek fogadtatása és elszállásolása.

b) 1/2 7-től 1/8-ig a közséi iskola nagytermében a „Délmagyarországi tanítóegyesület” tanácsati szakosztály értekeztetlet tart.

c) 1/8-tól 1/9-ig ugyanott a nép- és ifjúsági irodalmat terjesztő szakosztály tart ülést.

d) 9 órákor megnyitása az egyetemes tanítógyűlésnek a lippai „Társas-Kör” helyiségében.

e) Ezt követi a helybeli bizottság megkeresése folytán a telephon, mikrophon, chromograph és electricus toll bemutatása kísérletekkel és megárazattal Fényes Dezső úrtól.

f) E gyűlés bevégeztét követi a „Magyar Királyhoz” címzett vendéglőben a díszebéd, melyben csak azok vehetnek részt, kik idejekorán ebélszándékukat bejelentették.

g) 4 órákor megtekintése a közséi iskola első oszt. termében elhelyezett taneszköz kiállításnak, mely különben ezen időponttól kezdve nyitva áll jul. hó 18-ig.

h) 5 órákor kirándulás a „Savanyukút”-főliget fűrdőhelyre.

i) Este 9 órákor táncmulatság rendezetik, kedvező időjárás esetében a Bánn-főle kertben, esős időben pedig a „Társas-Kör” helyiségeiben.

III. Július hó 17-én.

a) Reggel 1/4 7-től 1/8-ig a közséi iskola nagy termében a „Délmagyarországi tanítóegyesület” gazdasági szakosztálya tanácskormányt tart.

b) 1/8 — 1/9-ig ugyanott a zeneszakosztály ülésezik.

c) 9 órákor a a „Társas-Kör” helyiségében kezdetül veszi a „Délmagyarországi tanítóegyesület” XIII. közgyűlése.

d) Ennek befejezte után a t. cz. tagok a „Magyar Királyhoz” címzett vendéglőben mérsékeltébb áron érkezhettek.

Csak hogy helyesen hatni történelemmel a női lélekre, nem elég az emberek s nemzetek történetét szárazon, egész krónikai hangulatban előadni, erkölcsi mondatokkal tuhalmozni. Goethe szerint: a legjobb, amit a történelemnek köszönhetünk, a lelkesedés, mit bennünk ébreszt. — Ezért leányaink tanításának magasztosnak, lélekemelőnek kellene lenni, hogy még az ó-kor mitológiájából felismerjék a jövőndő emberi nagyságot. —

Leányok történelmi tanításánál a fődolog legyen, az emberi kedélyt egyes jellemekben, történelmi jelenetekben s korszakokban feltüntetni, nem az uralkodók majdnem átnézhetlen élettrajzát betanítani. Legkevésbé érdekelhetők őket a csaták, háborúk leírása; elég ezeknek a megtörténtét fel-említeni. Annál tovább kellene időzni a kultúra, szokások, művészet, tudomány és vallás fejlődésénél; legtovább pedig a magasztos s kiváló női jellemeknél.

Nem lehet elhallgatni a történelemnek sok, borzasztó s igazán minden jobb érzést fellázító jelenetét, de elég ezeket csak megemlíteni. Mert bizony nem tudom, mily erkölcs-nemesítő hatást tesznek a női kedélyre, például a vérengző csaták leírása, sokszor az elfogottakon kiöntött bosszu — hazánk történelmében Vazul megnemőritása, a pogány-lázadás, Kinizsy táncza, Dózsa György agyonkinoztatása stb. a legnagyobb részletességben előadva. Továbbá a világ-történelemben: Marius-Sulla vérengzései, a római császárság oszárának kegyetlenkedései s elvetemült életmódjuk Brunhild és Fredegund versengései; a spanyol inquisitio borzalmái s az ég tudná elszámolni az ezekhez hasonló jeleneteket.

Mennyivel éleliserűbb s jobb volna Sarolta hercegnő, Gisella s Ilona királynő, sz. Erzsébet, Rozgonyi Czeczília, Szilágyi Erzsébet, Jorantffy Zsuzsánna, Szécsi Mária, Zrinyi Ilona, Bornemisza Anna, Brunswick Teréz; avagy Sapho, Lucrétia, Veturia, Cornelia, Poreia, sz. Helena, még az araboknál is, hol a nők oly kevés tiszteletben részesülnek, Fatime és Cehra, Medicis Katalin, Johanna d'Arc, Erzsébet királynő, nagy Katalin, Mária Terézia, Laura Poroszországi királynője stb.

Ez csak felemlítése a nevezetesebb nőknek. Valamennyi nem hozható fel, mint az igazi nőiség példányképe, működésük nem volt egyenlő

e) 4 órákor kirándulás rendeztetik a solymosi várromokra.

f) A tanítógyűlés ama tagjai, kik július hó 18-án reggel a tervezett kéjutazásban részt venni nem akarnak és ennél fogva talán már július hó 17-én este Lippát elhagyni szándékoznak, az este 8 órákor érkező vonat Arad felé utazhatnak vissza.

IV. Julius hó 18-án:

Reggel kéjutazás Déva, Piski és Petrozány regényes vidékeire. Az erre vonatkozó „tudni-való” annak idejében köztudomásra fog hozatni.

A helybeli bizottság működése július hó 18-án reggel véget ér.

Jegyzet: A helybeli bizottság egyes tagjai július 15. 16. és 17. napjain a községi iskola negyedik osztályának termében reggeltől estig oly czélből fognak tartózkodni, hogy a tanítógyűlés t. cz. tagjainak bármikor is a szükséges felvilágosítást megadhassák. Némi tájékoztató szolgáljon az, hogy az elnökség és levelező albizottság tagjai nemzeti színű, a szállásoló albizottságéi fehér, a vigalmi albizottságéi vörös, a rendező albizottságéi zöld és a taneszköziállító albizottságéi kék színű jelvényükről lesznek felismerhetők.

Kelt Lippán, 1879. évi június hó 26-án.

Döller Gyula a helybeli bizottság és levelező albizottság elnöke; Ladányi Lajos a vigalmi albizottság elnöke; Williamszky Antal a beszállásoló albizottság elnöke; Fényesy Zsigmond a rendező albizottság elnöke; Tisch Lajos a taneszköziállító albizottság elnöke.

Külföldi szemle.

Arad, július 3.

Mahmud Nedim pasa exnagyvezir a múlt hó utolsó napján megérkezett a török fővárosba, hová nem kérelme folytán engedtetett meg visszatérése, hanem a hová a szultán hivta vissza. Milyen jelentősége van e visszahívásnak, felesleges bővebben magyaráznunk, miután még élénk emlékezetében lehet az olvasónak, hogy ő volt az, aki Abdul Aziz egykori szultánnak azt a tanácsot adta, hogy Konstantinápoly védelmére egy orosz hadtestet kérjen a czártól. Ha még hozzáteszük, hogy a szultán csak nehezen határozta el magát az Oroszország által pártfogolt khedive letételére, hogy Francia- és Angolország a napokban közösen tiltakoztak az 1873-iki fermán megszüntetése ellen, melyet orosz befolyás művének tartanak, s hogy ez események következtében Kheireddin pasa jelenlegi nagyvezir, a ki Izmail pasa letételét keresztülvitte, igen meg van ingatva állásában, nem foroghat fenn többé kétféle Mahmud Nedim visszahívásának czélja iránt. „Moskov pasa”, mint Nedimet a török nép nevezi, nemsokára nagyvezir lesz és az orosz befolyás jelmét lábra kap a török fővárosban. Nem csodáljuk, ha ilyen viszonyok között a hangulat Konstantinápolyban felettébb nyomott.

Konstantinápolyból írják különben a „Pol. Corr.”-nak, hogy az ijedelem, mely a szultánt megszállta, midőn lázító proklamációkat találtak a mecsetek kapuin, most már csaknem teljesen eltűnt. A szultán kíváncsi volt meg tudni, ki szerkeszti e proklamációkat. Said hívei észrevették, hogy azok szerzőit Said ellenségei közt kell keresni, miáltal elég világosan utaltak a nagyvezirre. Oszman pasa és a rendőrmíniszter ugyanaz nap érkeztek ama személyek névsora felett, ki a házmotázásokot fog kelleni tartani s nem felejtették ki az „El Djewahir” szerkesztőjét, a nagyvezir egyik barátját. Midőn a nagyvezir e fölött panaszkodott a szultánnal, az kijelentette, hogy távol áll a rendszabálytól; ugyanaz nap beadtá lemondását s maradása föltételül Oszman, Said és Sawa pasák elmozdittatását tűzte ki. Said pasa erre igyekezett kibékülni Kheireddinnel, a mi si-

magasatos s áldást hozó, de azért mégis kiváló jellem. A rosztat nem lehet egészen mellőzni, sőt kell is felemlíteni s intő példának felállítani, hogy mennyire fajulhat el az ember. A legtöbbnek az élete mégis áldást hozó és nemes volt; ezért utánzásra méltó. Ezeknek a megismerése jellemet és képez. Éltöket olvasni, vagy kellően előadva hallgatni, önkénytelenül felmerül az ember lelkében ezekhez csak némileg hasonlóvá lenni.

Nincs mindenkinek rendelve, hogy nyilvánosan szerepelhessen a világ színpadán; de hisz a család élet maga egy kis társadalmat képvisel kis családban, mily üdvös volna, ha leányaink buzdulva elődeik példáján, kis körben igyekeznének hozzájuk hasonlóvá lenni.

Igen, a történelemnek nagy szerepe s célja van a leányiskolákban ezen czélt még csak megközelítő tankönyvünk sincsen. Némethen van nem csak egy, de helytelent mondanék, ha ezeket magyarrá fordítva ohajtanám iskoláinkban. Ezek megfelelnek a német viszonyoknak, de nem a mieinknek, s aztán a legtöbbnek hazánk története úgy van előadva, hogy az ember nem tudja nevéssé-e vagy bosszankodjék. Nekünk olyanra volna szükségünk, melyben Magyarország történelme volna a központ, mely körül a többi nemzeté forog.

Az elmondottakban röviden szólva a leányiskoláinkban létező történelmi tanításról, nem szeretném, hogy előadásom a X-ik nagygyűlés programját számítottá volna csak, hanem igen is ohajtanám s kérném a nagygyűlést e tárgyban készített indítványomat elfogadni s ez ügy érdekében a lehető cselekedni. Indítványom a következők: 1. Mondja ki az egyet, hogy a helyes nevelés érdekében kell, mulhatlanul szükséges egy oly történelmi tankönyvről gondoskodni, mely a női jellemképzésnek legjobban megfelel. 2. Az egyet hivatási körébe esik a nevelésnél közreműködni, azt elősegíteni: küldjön ki egy bizottságot, mely a történelem tananyagát a leányiskolák számára vázlatosan elkészítse s meghatározott idő múlva a központnak betérjeszse.

3. A nagygyűlés bizná meg a központot, hogy a történelmis terén előnyösen ismert nevű írói kérjen fel a leányiskolák számára egy történelmi tankönyv megírására; s egyuttal felhívásához csatolja a bizottság által készített tananyag vázlatát.

került is s így a nagyvezir most már csak Oszman pasa, Riza bej és Zuhdi pasa pénzügyminiszter elmozdítását kéri. A szultán elhatározását még eddig nem tudni, de egyre valóbbszinű lesz, hogy Oszman pasát fel fogja áldozni. Mondják, hogy a nagyvezir a szultánnak az ottomán parlament egybehívását is sürögösen ajánlotta.

Az egyiptomi kérdés még koránt sincsen megoldva, mint a Kairóban lefolyt gyors változás után hinné lehetett volna. Sőt ellenkezőleg, az által, hogy áttelepítették az Konstantinápolyba és összekevertették a nagy keleti kérdéssel, a megoldás sokkal bonyolódottabbá és veszélyterhebbé lett. Londoni táviratok szerint Berlinben újabban az iránt tesznek kísérletet, hogy az egyiptomi pénzügyek rendezésére nemzeti bizottság alakítását s az egész egyiptomi kérdés a nyugati hatalmak kezéből kiragadtatván, Európa színe elé hozassák. Nem tudjuk, mit fog tenni Franciaország most, hogy azonban nem engedendi magát Bismarck által tulszárnyaltatni, az könnyen gondolható.

A letett khedive egyébiránt hír szerint Nápolyba utazik, ha ugyan igaz lesz ez a verzió, miután már olyan sokfelé megutaztatták a szégyen khedivét, a kinek nem engedi meg a szultán, hogy Konstantinápolyban éldegéljen elég gazdag nyugdíjából.

Legujabb.

Konstantinápoly, július 2. Az összes politikai körökben nagy mozgás uralkodik. Az 1873-iki fermán megszüntetésének nagy horderőt tulajdonítanak; úgy tekintik, mint a szultán személyes politikájának kiindulási pontját; a szultán a hatalomban és területben szenvedett közvetett és közvetlen károkat kompenzációkat keres és első sorban erővel akarja érvényesíteni a szultán szuzerain jogait mindazon mohamedán területeken, kivált Afrikában, melyek eddig csak névleg voltak alávetve a szultánnak. Franciaország és Anglia tegnapielőtti tiltakozása tetemesen megváltoztatta a helyzetet.

Konstantinápoly, július 2. Kheireddin pasa állása bizonytalan ugyan, de még nem hiszik, hogy közvetlen utódjának Mahmud Nedim volna kiszemelve. Layard ez iránt kérdést intézett a szultánhoz és megjegyzé, hogy ha Mahmud Nedim nagyvezir lesz, Angolország többé nem fogja Törökországot támogatni. A szultán erre azt felelé, hogy ő felhatalmazta Mahmud Nedimet, hogy Konstantinápolyba jöjjön, nem azért, hogy nagyvezirrre nevezze ki, hanem mert a gkora miatt megszánta. Ezen incidens, valamint azon tény következtében, hogy Mahmud Nedimet, bár a szultán hivta meg, utólag felhívták folya módjék engedélyért Konstantinápolyban maradhatni, azt hiszik, hogy Mahmud Nedim pasa egyelőre nem fog nagyvezirrre kineveztetni.

Bécs, júl. 2. A „Pol. Corr.” egy félhivatalos cikkke fejtegeti, hogy a kabinetek a görög kérdést illetőleg abban egyeztek meg, hogy azt a konstantinápolyi nagykövetek szabadon megbeszéljék és a porta ugyszintén Görögország el csak egyhangulag elfogadott ajánlatokat terjeszsenek. Ez az eljárás azt bizonyítja, hogy egy hatalom sem fog már megállapított határozatokkal az alkudozásához, hogy mindegyik kész helyesebb érveknek elsőseget adni, hogy e kérdésben egyik se követ külön czélokot, hanem szigorú tárgyilagossággal csak a béke érdekét tartja szem előtt az új rend konsolidálásával a Balkán-félszigeten: végre, hogy mindegyik az európai eszmének akar az eldöntésnél kifejezést adni.

Berlin, júl. 2. A nemzeti liberalis párt tegnapi ülésén igen viharos viták folytak. Völk, ki 30 szavazat felett rendelkezik, a tarifa mellett fog szavazni. Forgenbeck, Lasker és párhíveik a pénzügyi vámkok ellen fognak szavazni. Beningsen (20 szavazat) a pénzügyi vámkokat és a tarifát ellenezni fogja, ha a Franckenstein féle indítvány elfogadjatik. E szerint a nemzeti liberalis párt zömét (hetven tag) együtt marad. A Prov. Korr. megértsi, hogy Hobrecht, Friedenthal és Falk miniszterek beadták lemondásukat.

Konstantinápoly, júl. 2. A minisztertanács elhatározta, hogy a taslidsai muftit Konstantinápolyba hozatja és a skutarii főkörmányzót, Hussein pasát állásából elmozdítja.

Konstantinápoly, július 2-án. Zartfi iteni bankár a szultánnak 72,000 lira kölcsönt előlegezett. Dacára Ozmán pasa elleneségülésének, a porta erővel kezd a hadügyi budgetet kibébiteni. Ezen leszállítás a pasák és törzsisztek fizetése alábbszállításával kezdődött, mi a hadseregnél roppant elégedetlenséget idézett elő. Lázadásoktól tartanak a csapatoknál.

Róma, júl. 2. A kamara ma délelőtti ülésében tárgyalás alá vette a borszasz-gyártás megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot és jóváhagyta a bizottság határozatát, mely szerint a kormány felszólítandó, lépjen érintkezésbe a borszaszgyártásban érdekelt hatóságokkal oly értelemben, hogy resztütőzálás kivételével az illetékek ne üttessenek az árhoz. A vitát holnap folytatják.

Különlélek.

— A Temesvárott felállított ipartanoda tanárává, mint értesülünk, számos pályázó közül az iskolázók szerdai ülésében nagy szótöbbséggel Varjassy Árpád műépítész okleveles tanár ur lett megválasztva; s egyszersmind úgy az új intézet igazgatása, mint pedig szervezése s felszerelésének tanulmányozása végett. — Részünkről csak örömmel fejeztük ki a fölött, hogy városunk egyik szülöttje nyerte a szép megbízatást, hogy az országgyűszólvá elsőnek életbeléptetendő ipartanodát szervezze, az ismerve úgy szép szakképzettségét, mint hazafiai lelkesültségét a hazai ipar felvirágoztatása iránt, bizton remélhetők, hogy az irányában oly szépen nyilvánult bizalomnak derakasan meg is fog felelni.

— Az arad megyei közkórház betegforgalmának kimutatása 1879. évi június haváról. Maradt mult óról 67 fi, 72 nő, összesen 139, e hóban felvétetett 100 fi, 50 nő, összesen 150, ápolatott mindössze 167 fi, 122 nő, összesen 289; ezek közül elbocsátottak gyógyulva 78 fi, 38 nő, összesen 116, javulva 14 fi, 11 nő, összesen 25, meghalt 9 fi, 4 nő, összesen 13, összesen fogyatkozás 101 fi, 53 nő, összesen 154, marad ápolás alatt 66 fi, 69 nő, összesen 135, ápolási napok száma 4219. 3 haldokolva hozott. Arad, 1879. július 2-án. Dr. Matavovszky, kórházi igazgató.

— Antolik Károly a helybeli kir. főgymnásiumban a természettan tanára, mint az lapunkban már jelezve volt, „Kisérleti természettan”-t irt a középtanodák 3-ik és 4-ik osztálya számára, s e műt nap jelent meg helyben Gyula Istvánál egy 672 ábrával díszített 15 ivnyi vastag kötetben. Nem akarunk addig szakszerűen hozzájárulni a könyvhöz, míg azt behatóan át nem olvastuk, annyit azonban már most megemlíteni kötelességünknek tartunk, hogy Antolik avatott szakember, a ki, mint előszavában mondja, 11 év alatt szerzett gyakorlati tapasztalatait érvényesít e könyvben, mely, mint mondja, sem többet, sem kevesebbet nem foglal magában, mint a mennyit két tanév alatt fel lehet dolgozni, s hogy a sok és világosan szerkesztett ábra nagyban megkönnyíti a tanulást, bár e részben új rendszert követ a szerző, ki mindent átlátszóan rajzol, amint azt a magyarizatóknál az iskolai táblán tenni szokta. A könyvre, melyet előre is nyerevényként üdvözlünk a tudományos irodalom terén, közelebbről visszatérünk, addig is megemlíjük, hogy ára 1 ft 50 kr, s hogy Gyula István helybeli nyomdájában kapható.

— Személyi hírek. Csáky Gy. gróf, Bombelles L. gróf, Bethlen F. gróf, Perényi Zs. báró, Degenfeld G. gr., Keglevich F. gróf és Huszár K. báró ellen közelebbi fizetetlen adósságok miatt bírói végrehajtás érvényesített. Így jelenti ezt a hivatalos „Budapesti Közlöny” tegnapielőtti száma.

— A tanító-egylet bankette szerdán este a városligeti teremben tartatott meg. Felül száznál jelentek meg, s azon a hölgyvilág oly szép számmal volt képviselve, mint eddig kevés alkalommal. Ott voltak Tabajdy alispán, Salacz polgármester és Urbányi főkapitány urak, továbbá dr. Aradi, dr. Köpf urak s a hírlapok szerkesztői és munkatársai, azonkívül többen a közönség közül. A bankett kedélyesen folyt le, habár nem oly vidám hangulatban, mint pl. tavaly, minek a mindenütt uralkodott rekkenő hőség, mely mindenkre nyomasztó hatást gyakorolt, lehetett az oka. A peccsenyűl szokás szerint megeregetek a toasztok, Nagy József elnök üritvén a királyért és a királyi családért poharát, mire csakhamar Némethi Trefort miniszterért, Szóllósy Károly Tabajdyért, Tabajdy alispán az arad-vidéki tanító-egyletért, Zdravác Salacz polgármesterért, Sörmögyi József dr. Köpfért, dr. Aradi a hölgyekért, Deutsch Lázár (Butyinból) Gajdos tanfelügyelőért, Katona István a lap-szerkesztőkért, E. Illés L. a néptanítókért, mint kik hivatta vannak az iparossági szellemet meghonosítani s a gyermekeknek kezdeni meg a társadalmi reorganizáció nagy feladatának teljesítését, Szilágyi György Nagy Józsefért stb. ittak. Volt még aztán néhány felköszöntés, mire elszedtek az asztalokat s míg a férfi-társaság egy része a verandán foglalta el az asztalokat és folytatta a szellem-szirkák pattogatását, addig a fiatalok a hölgyekkel táncra penderült, s hajnali három óráig járt a négyest és keringőt. A rögtönzött vigalomban 20 tánczos-pár vett részt.

— Az idegenajku tanítók számára megnyitott póttanfolyam tegnap vette rendes kezdetét a képezde helyiségekben. A németajkuakat, kik többnyire Temes-, Torontálmege s a volt határvidékekről valók, Kerner Péter képezdei igazgató ur, a románajkuakat egy a közoktatási miniszteriumtól e czélből Lugosról ide-rendelt román-ajku tanár, ki alaposan érti a hazai nyelvet, tanítja. Utóbbi egy magyar-román nyelvtant is készített, s ebből mindenki románajku tanító ingyen kap egy-egy példányt. — Az illetők elszállásoltatása, habár rendkívül sok nehézség és kellemetlenséggel kellett megküzdeni, valahogy még is megtörtént, csak azon tizenegy tanítónőt lehet méltán sajnálni, kiknek a képezde egyik helyiségében egy szalmazsák s párna gyanánt egy szalmazsák meg-tömött zacskó képezi összes „ágyamujét” s butorzatát. Ezek egytől egytől jóaravól s szerény nők, s valóban igen jól tennék román, szerb, német, vagy bármily ajku polgártársaink, ha ezen más megkéből ide tanulni jött idegenajku tanítóknak magukhoz e néhány hetro szállásba fogadnák. Férfiak végre ellehetnek akárhogy nyári időben, de e kedves szegény tanítóinkat nem lenne szép ily mostohán a földön néhány szalmazsákon összekuporodni engedni, kérjük illető nemeskeblű családjainkat, tegyenek ez irányban

valamit s mutassák meg, hogy Aradon szívélyes, nemesszivű s vendégszerető nép lakik. — Végül felvilágosításul megemlíjük, hogy mult keddi számunkban a kanászok és pásztorokhoz hasonló öltözködések alatt kizárólag azon román-ajku tanítókat értették, kik oly szerencsétlenek, oly községekben népművelősködni, mely községek még annyival nem látják el őket, hogy civilizált módon felöltözködhessenek.

— Kötvegye. Latabár kassai s Temesvári debreczeni volt szinigazgatók 30 ezer ft-ra becsült ruha- és könyvtárait, mely utóbbiban a legujabb francia operettek partitúrai is benne találtnak, eladják.

— Ujvidékről írják június 29-éről: Borzasztó szerencsétlenség történt ma Ujvidéken, ugyanis éjfélt után 1 óra tájban Czoczek nevezetű hentes mesternek náddal fedett háza meggyulladván, az egészen leégett s a házban alvó hentesnek felesége, két gyermeke, nemkülönbön ott házbérben lakozó egy mesterember nejével együtt a tűznek áldozatai lettek. A tűz által csaknem szénné égett öt szerencsétlen egyén a városban általános részvétnel tárgyai, különösen a hentesmester fiatal neje, ki minden órában várandós volt: A tűzet eloltani nem lehetett, mert a hentesnek roppant mennyiségű szalonája és zsiradékai a tűzet még jobban élesztették. Ez alkalommal egy tűzoltó is, ki a szerencsétleneket meg akarta menteni, súlyosan megsérült az égés következtében.

— Hazajöttek a sírkeresztek. A „Szegedi Híradó”-ban olvassuk a következőket: A Jókai által megirt legendába vág bele a következő eset. Tudvalevő dolog, hogy a végzetes márczius 12-én, midőn a Tisza szerencsétlen városunkat elöntötte, a borzasztó ár mindent, a mivel csak megbirkózhatott, magával ragadott, a legkönnyebb szalmaszálat úgy, mint a legnehézebb háztetőket. Ugyanezen remélhetetlen nap reggelén történt, hogy a Dugonics-utczában lakó T. J. családja, ki a folyosóról bámulta remegve az áradat pusztítását, e közben vizsgálta, mi mindent hordott az már be a ház udvarára, észreveszi, hogy a sokféle között egy temetőbeli nehézfakerecs is uszálk, a mit nem is késett a házbelieknek ijedve bejuszogni. — A család késkedve fogadta ugyan a hirt, de hogy annak mi-benléte felől meggyőződést szerezzen, maga is szemle alá vette az összehordott romokat, s nem kis meglepetésére a kérdéses keresztben a ház urnője a felsővárosi deszkás temetőben nyugvó édes atyja sírkerecsjét ismerte föl. De még nagyobb lett a család meglepetése másnap, midőn ugyancsak a saját udvarukon szintén az anya testvérenek sírkerecsjét találták a víz által behajtva. Ezen csupán a véletlen játéka alapuló ritka esettől a babonás emberek, a kik nálunk, elég sajnos, még mindig találoznak, legfőképp azon izgatott állapotok közepette, majd kovácsoltak volna maguknak különféle rémes dolgokat! Így azonban művelt családdal történt, annak tagjainál a legelső meglepetésen kívül csak a kedves halottak iránt való kegyeletet fokozta az, s a hozzájuk menekült szeretteik fejfájást azok vizsgálhatóságára idejéig tisztelettel őrizték.

— Furesa tévedés. Wellsben Wisconsin államban Észak-Amerikában a mértékletes térsálat nagy bált rendezett. Igen természetes, hogy bor vagy más szeszes italok helyett csak teát, szörpöket és pezsgő limonádét hordtak körül. De ez utóbival ugyan megjárta. Alig itták meg a vendégek a limonádét, midőn mindnyájan kirohantak a teremből s ott lehetett találni a földön heverve oly forma állapotban, mint oly embereket, kik először utaznak tengeren. A baj az által okoztatott, hogy azon egyén, ki a limonádét készítette, közönséges borsav helyett hányszor borkövet tett tévedésből a limonádéba.

— A khedive hárem-kertje. Szegény alkirály! Milyen nehezeze fog esni a bucsu a Nilus partjától s a régi Egyiptomtól s ha a palotákat, villákat, kéjlakokat, melyeket ő építtetett a delta körül, nem is fájálna, a tündérvárt, melyet Kairó közelében alapított, bizonyára a válás legkínosabb érzelmeivel fogja szívét eltölteni. Csak kevés halandó részesült azon kegyben, hogy e szentélybe behatolhasson, s amiket ezek beszélnek, eszébe juttatják az embernek az „Ezeregy éj” fantasztikus képeit, melyeket ez a modern tündér-fejedelem a Nilus-parton megvalósított. A khedive pompás hárem-kertje magas falakkal van körülvéve, magában foglalja az alkirályi palota azon részét, hol a nők szobái vannak s kizárólag a nők számára van fontartva. Midőn Eugenia” ex-császárné egy alkalommal Kairót meglátogatta, a kertbe léptekor elragadtatva kiálta föl: „Ez ember örökké itt szeretne időzni!” És ez a tündérvár valóban igazolja a fölkiáltást. Francia és angol műkertészek ültetvényezték e parkot és a fállekk kitaró szorgalma minden ponton, minden utra, minden csoportra, minden bokorra kiterjedt. A Nilusból kihozták a legfinomabb homokot és a legfinomabb kavicsot, hogy a keleti és európai „szolga-nők” meztelen lábát, papucsát vagy szandálját kényelmesen lépdelhessenek az örök zöld növények, oleanderek, jázmintok, babérfák, tamarindák és mindig nyíló rózsafák által szegélyezett utakon. A zöld tért minden oldalról a legcsodásabb s a legművészebb osepőkbarlangok díszítik, melyek pompás vizijátékokkal, tükrökkel és szobrokkal vannak ellátva. Az ázsiai, európai és afrikai kertek, erdők és mozákból származó drága virágokból és növényekből álló virág-ágak fölül nehéz pálmakoronák borulnak; a pompás aloé hatalmas csoportokban emelkedik fölfelé és virágjai a forró nap sugar s a gondos ápolás következtében sehol sem látható nagyságot érnek el. A Libanon cedrusa csöndes, titkos helyeken terjeszti szét messzenyúló ágait, melyek közül olasz és egyiptomi márványból készült szobrocskák kándikálnak elő. A mesterséges csermelyek lágy, melodikus csörgése, csacsogása, a bül-bülnek, a kelet csalogányának éneke pedig édes mámorba ringatják az ide bejutott boldog halandót.

— A keefogás. Canada, Stonshead nevű városában egy utazó yankee 10 centért árusított el kis csomagokat, melyeken következő felirat volt olvasható: „Biztos halál a burgonyaférgeknek! Emellett más állatok megmegregése nem forog fön, mint az a „párisi zöld”-del megszokott

ténni. Az utasítások közt ki volt emelve, hogy a csomagot csak közvetlenül a használat előtt kell felbontani. Egy balek lépre került s három csomagot vett. Felbontván egy csomagot, abban két fadarabot talált; az egyiket e szavak voltak olvashatók: „Tedd a férget ezen fadarabra s a másikkal nyomd szét!”

A kis sorsjáték húzása.

— Julius 2-án. —

Szebeni:	12	6	31	60	23
Prágai:	72	21	45	38	5

Közgazdasági rovat.

— A vetések állása Arad- és Csanádmegyében a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. miniszteriumhoz beérkezett gazdasági tudósítások szerint folyó évi június hó 15-éig július 1-ig következő:

Aradi járás: Káposzta-repce termése nem kielégítő. Holdanként 3—5 métermázsát adott. Minőségére a bántásnál jobb. Buzát a rozsa da úgy megrongálta, hogy most már középtermés sem várható. Kukorica szépen áll.

Borosjenői járás: Bánti repce el van csépelve, az elvetett magot adta meg csak. Káposzta-repce csak itt-ott adott féltermést. Buza féltermést ígér. Árpa gyenge, learatása kezdetét vette. Rozsa a szárra és kalászkra nem ment át. Répa szép, kukorica jobb termést ígér. Szőlők elvirágoztak, szép terméssel bíznak. Gyümölcs kevés lesz. Jég csak a mokrai szőlők 1/5-ad termését tette tönkre.

Borossebesi járás. A repce már elcsépelgetett. Az eredmény várakozáson alul maradt. A minőség is másodrendű. Őszi búzák részint fejben, részint már azon túl vannak. Általában ritkák. Az itt-ott mutatkozott rozsa a mag kifejlésére befolyással nem volt. Tavaszi vetésekből az árpa magasabb helyeken szép fejlődésnek indult. Aratása pár nap múlva lesz. Zab kevés lesz.

Elek járás: Utóbbi esők jótékonyan hatottak a kapás növényekre, de a buzavetéseknél ártottak. A rozsa kezd már a száron is lerazkodni. Bánti repce nem a legjobban fizetett. A káposzta-repce hozama kielégítőbb lesz.

Pécsi járás: Buzának a kalásza szép, de a rozsnak aprók. Jó közép termés várható. Árpa, zab igen szép. Káposzta-repce elnyomtatott. A termés meglehetősen.

Radnai járás: Jég és felhőszakadás folyó hó 19-én a vetésekben sok kárt tett. Őszi vetések érnek. Jövő héten az aratás alkalmasint kezdetét veszi.

Ternovai járás: A nagyobb esőzések a tavaszi búzára, kukoricára és zabra jó hatással voltak. Repce levágatott. Közepén jóval alul fizetett. Buzában igen sok üszög van. Zab szép.

Világosi járás: Bánti repce holdanként 2—5 hectoliter csekély minőségű magot ad. A káposzta-repce eredményesebb lesz. Buzák állása általában közepeszerű. Rozsa mindenütt van, a szemképződés mindamellett rendes. Az aratás július elején mindenestre megkezdetik. A rozsa már is aratják. Az árpa részben érni kezd, részben még csak kalászt hajt. Zabosbüköny lekaszáltatott legnagyobb részét el is ázott. Tengeri állása jó. A szőlők oly gyorsan és búján fejlődnek, hogy a szükséges megmunkálással alig lehet győzni.

Csanádmegye. Kovácsné járás: Repce-aratás meg volt. Reményen alul eredményezett. Buza rozsdától szenved. Árpa, zab jó eredménnyel kecsgetetnek.

Makó és vidéke: Buzából közepes aratás lesz. Árpa és zab szintén közepeszerű. Az őszi repce legnagyobb részét szorult magot adott.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1879. évi június hóra.

Takarékpénztári betételek:

Betét maradvány mult hó végéről	forint kr.
Folyó hóban betét	215491 56
	20246 —
Összesen:	235737 56

Vissza fizetett betét folyó hóban . . . 23508 —

Betét maradvány f. hó végével . . . 212229 56

Váltótárca:

a) bankváltókban.	frt	kr.
Álladék mult hó végével . . .	152068	89
Leszámitoltatott f. hóban . . .	44771	26
Összesen:	196840	15
Beváltatott és forgatott . . .	49241	33
Marad tárcza-álladék f. hó végével	147598	82
b) hitelváltókban.		
Álladék m. hó végével: . . .	62592	—
F. hóban leszámitoltatott aradi . . .	17781	—
Összesen:	80373	—
Beváltatott f. hóban aradi hitel . . .	18565	—

Tárczaálladék f. hó végével hitelváltókban . . . 61808 —
Tárczaálladék mind két nemű váltókban . . . 209406 82

Előlegek értékpapirokra:

Álladék mult hó végével . . .	35021	30
Folyó hóban új előleg adatott . . .	16535	80
Előleg összesen:	51557	10
Ebből visszafizetett folyó hóban	3698	—
Álladék folyó hó végével . . .	47859	10
Pénztár:	frt	kr.
Maradvány mult hó végével . . .	39875	34
Bevétel folyó hóban . . .	93388	03
Bevétel összesen . . .	133263	37
Kiadás folyó hóban . . .	104606	31
Készpénz f. hó végével . . .	28657	06
Összes forgalom . . .	200249	52
Arad, 1879. július 1.		

A z i g a z g a t ó s á g.

Üzlet tudósítás.

Szecsüzlet.

Arad, július 3. Az üzlet kellemesebb. Kész-áru nagyban 27 frt hordó nélkül; részletben 27 frt 50 kr hordó nélkül, 30 forint 25 kr hordóstól pr. 100 liter 0/0.

Budapesti gabnatőzsde, július 2. Buzában az ajánlat mérsékelt, de sürgető volt, a vevők tartózkodólag viselkedtek magukat és jelentékeny árleengedéseket követeltek, minek folytán az irány ellenyhult s a főmínőségű 10, a közép 5—20, a silányabb 20—25 krral esett, a forgalom 8 ezer métermázsára rugott. — A többi gabnanemekben nagyon jelentéktelen üzletünk volt változatlan árákkal. Hivatalosan a következő kotelek jegyzettek: buza, tiszai 77.6 kg. 9.50, 77 kg. 9.40, 76.4 kg. 9.25, pesti határról 74 kg. 8.60, bajai 76.4 kg. 9.40, békai 75.7 kg. 8.75, 74.9 kg. 8.55, bántási 76 kg. 8.60, 75.3 kg. 8.40, felsőmagyarországi 76 kg. és 75 kg. 8.30, 74 kg. 7.70. Mind három hónapra. Árpa 5.50 és 5.60 készpénzfizetéssel. — Határidőzlet őszi buza 10, jul. — augusztusi 4—5 krral olcsóbb, zab és repce változatlanok, buza őszi 9.70, kukorica július—augusztusra 5.12, zab őszi 5.80, káposzta-repce aug.—szept-re 11 1/2, bántási repce július—aug.—ra 11.

Budapesti terményüzlet.

— Julius 3.

(Lloyd-távirat.) A gabnaüzlet változatlan, a hangulat lángha. Szokvány buza őszi 5 frt 67—70 kron, kukorica aug-ra 5 frt 27—30 kron, káposzta-repce 12 frt, bántási repce 11 frt 25 kron kelt.

Erték- és váltó-árfolyam

a bécsi es. kir. nyilvános tőzsdén 1879-ik évi július 3-án.

Magyar aranyjárdék . . .	94.40
„ kincstári utalványok I. kibocsátás . . .	—
„ „ II. „ . . .	—
Magyar keleti vasút II. kibocs. államköt. . .	83.50
„ 1876. évi államköt. . .	73.70
„ vasúti kölcsön kötvény . . .	110.60
„ földterhermentesítési kötvény . . .	86. —
Temesvári „ . . .	84.20
Erdélyi „ . . .	87.30
Horvát-Szlavon „ . . .	85.50
Szülődésmaváltsági „ . . .	88.30
Osztrák egyr.-államadóság papírban . . .	67.40
„ ezüstben . . .	69.10
„ aranyjárdék . . .	78.30
1860-iki államsorjegy . . .	127. —
Osztrák nemzeti bankrészevény . . .	821. —
„ hitelint. . .	268. —
Magyar hitelbank . . .	264. —
Ezüst . . .	—
Cs. kir. arany . . .	549. —
Napoleonkor . . .	921. —
Német birodalmi márka . . .	56.90
London . . .	116.80

Felelős szerkesztő: Tisztai Lajos.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1879. július 2.

Befizet	Ertékpapír.	adva	tartva	Befizet	Ertékpapír.	adva	tartva	Befizet	Ertékpapír.	adva	tartva	Befizet	Ertékpapír.	adva	tartva
300	Részevények.			86	Bankok.			100	Tak.-pénztárak:			210	Ertékpapír.		
200	Bistositó társaság I. magyar . . .	2820.	2830.	100	Kisbirtokosok földhitelint. . .	—	—	150	Pest-Buda fővárosi . . .	380.	385.	80	K. esk. test. épülete . . .	—	—
135	„ Haza . . .	—	—	100	Nyug. mh. jelm. h. . .	—	—	50	Pesti külvárosi . . .	50.	53.	200	„ Atrai bányarész . . .	—	—
100	„ Pannónia . . .	790.	800.	100	Nyitr. ker. h. int. . .	—	—	50	Pakrac-Daruvár . . .	—	—	200	„ Osszonyi papírgyár . . .	—	—
300	„ Pesti . . .	114.	114.50	100	Nyitrai iparbank . . .	—	—	50	Szent-Endrei . . .	—	—	200	„ Rima-Murányi bányatársulat . . .	—	—
100	„ Unio . . .	145.	148.	100	Iparbank . . .	40.	42.	90	Erdélyi . . .	—	—	200	„ Gyapju mosó és bizom. I. m. . .	—	—
100	„ Tisza . . .	—	—	100	Budai kereskedelmi bank . . .	—	—	90	Ujpesti . . .	—	—	100	„ Salgó-Tarjáni kőszén . . .	103.	114.
200	Vaspályák:			500	Pesti kereskedelmi bank . . .	593.	596.	500	Malmok:			100	„ Salgó-Tarjáni vasöntöde . . .	90.	—
200	Pest-Barcsi . . .	—	—	200	Pesti iparbank . . .	140.	142.	500	Concordia . . .	557.	559.	200	„ Schlik-tele vasöntöde . . .	65.	70.
200	Pest közúti . . .	277.59	278.	100	Pest-budai kézművesbank . . .	70.	72.	200	Borsod-Miskolci . . .	—	—	200	„ Soda és vegy.-áru-gyár . . .	—	—
200	Buda közúti . . .	—	—	100	Bir. t. o. m. h. intézet . . .	—	—	150	Ersébot . . .	288.	290.	200	„ Sósuti kőbánya . . .	—	—
200	Áltföld-Fiumei . . .	136.	137.	100	Lipótv. b. (t. s. h. e.) . . .	37.	38.	200	Luiza . . .	283.	287.	200	„ Spodium és csontliszt . . .	234.	236.
200	Északkeleti . . .	127.25	128.	200	Barany. t. és hit. . .	—	—	500	Molnárak és sütők . . .	344.	346.	200	„ Kőszén és téglagyár (Drasche) . . .	68.	69.
200	Magyar keleti . . .	—	—	140	Debreceni keresk.-bank . . .	—	—	300	Hengermalom . . .	478.	482.	100	„ Alagút . . .	102.	104.
200	I. erdélyi . . .	104.	104.50	100	I. erdélyi bank . . .	—	—	500	Viktoria . . .	1450.	5.	200	„ Téglá és mészégető ujlaki . . .	28.	—
200	Déli . . .	—	—	100	Biharm. ker. ip. és t. bank . . .	—	—	1000	I. Budapesti . . .	1485.	1500.	20	„ Téglagyár kőbányai . . .	92.	95.
100	Budai hegyháza . . .	76.	78.	150	Horv. lesa. bank . . .	—	—	500	Pannónia . . .	478.	482.				
80	Bankok:			100	Szisszeki kit. bank . . .	—	—	200	Serfűződe I. magyar . . .	—	—		Pénzmenek.		
100	Általános m. mn. hitelbank . . .	—	—	100	Tak.-pénztárak:			200	Sertőshiszlaló . . .	—	—		„ Császári királyi arany . . .	5.	48.
100	Angol-magyar . . .	—	—	140	Csegegyed. egyes. . .	—	—	500	Könyvnyomdak:				„ Osztrák magyar 8 forintos arany . . .	9.	22.
200	Általános magyar hitelbank . . .	262.50	262.50	100	Vas-Zalai I. tak. . .	—	—	200	„ Athenaeum . . .	380.	390.		„ Osztrák magyar 8 forintos arany . . .	9.	22.
200	Franko-magyar . . .	—	—	100	Félegyházi . . .	—	—	200	Pesti . . .	500.	600.		„ 20 frankos arany . . .	9.	22.
100	M. ált. földh. r. társaság . . .	—	—	100	Gödöllői . . .	—	—	400	„ Franklin-társulat . . .	—	—		„ Görök arany Lira . . .	—	—
60	M. jelm. hitelbank . . .	—	—	1000	Országos központi . . .	104.50	105.	200	Ganz és társa-tele vasöntöde . . .	392.	394.		„ Osztrák és magyar ezüst . . .	—	—
					Pesti I. hazai . . .	2670.	2690.	200	Gschwindt-féle . . .	368.	270.		„ Német birodalmi bankjegy 100 m. . .	56.	90.

H I R D E T É S E K.

EGY

gyógyszerész-gyakornokot

keres 544—2—3

ifj. Posevits Gusztáv,

gyógyszerész, Pankotán.

Aradmegyében a tövisgyházi puszta, az Arad-simándi állam-
uton, Czárán Emánuel urnak egy tagban lévő

160 hold szántó és 202 hold kaszálló birtoka

1879. évi október hó 1-től egy vagy több évre bérbeadandó.
Ertekezhetni eziránt Török Bélánál Simándon.

83522. szám.

A m. kir. pénzügyminiszteriumtól.

Építési árverési hirdetmény.

A magy. kir. dohánybevaltó hivatalnál Temesvárt folyó 1879-ik
évi október hó végeig két új dohányraktár építendő.

Egy raktárnak költségvetésileg kizámitott költségei a következők

Kőműves munkáért, építkezési anyaggal együtt	4421	frt 25	kr.
Kőfaragó munkáért	333	frt 31	kr.
Acsmunkáért, anyaggal együtt	7284	frt 93	kr.
Asztalos munkáért	266	frt 40	kr.
Lakatos munkáért	770	frt 70	kr.
Üveges munkáért	77	frt 86	kr.
Mázoló munkáért	36	frt 38	kr.
A felhúzó géphez szükséges állványokért az anyag- gal együtt	43	frt 61	kr.
Összesen	13234	frt 44	kr.

Az építés biztosítása czéljából a magy. kir. dohánybevaltó fel-
ügyelőségénél Aradon 1879. évi július hó 21-én versenytárgyalás
tartatik, melynél az előírt kellekekkel ellátott írásbeli ajánlatok a
fentérintett napon reggeli 9 óráig elfogadtatnak.

A többi ajánlati határozmányok és szerződési feltételek, vala-
mint az építési terv az előírt kellekekkel és költségvetéssel együtt a szoká-
sos hivatalos órákban nevezett magy. kir. dohánybevaltó felügyelősé-
gnél megzemléhetők.

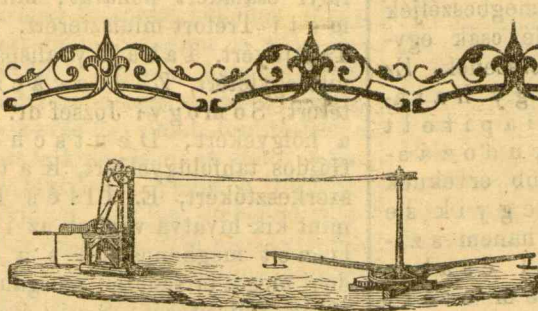
Budaesten, 1879. június 29.

545—2—3

A m. k. pénzügyminiszteriumtól.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Arad, 1879. Nyomatatja és kiadja Réthy Lipót és fia, (főtér 8. szám, a Minoriták zárdájával szemben).

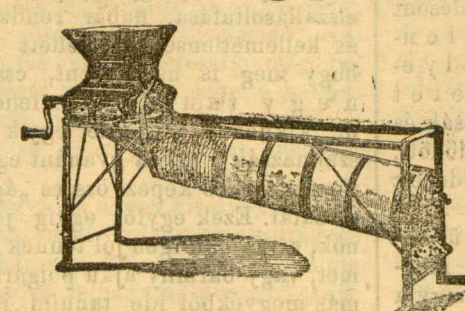
Andrényi Károly és fia
ARADON,

ajánlják a közelgő idényre mezőgazdasági gépraktárukat, ugymint:

gőzmozdony és gőzeséplőgépeket, Clayton és
Shuttleworth-féle;
eséplőgépeket járgánynyál vagy kézerőre,
Lanz, Umrath-féle;
sorvető gépeket, Garrett rendszer, Kühne Hungaria-
Drill;
tisztító és osztályozó rostákat, Baker, Strobel,
Baris és Süttő-féle;

választó rostákat (Trieurs), gömbölyű magvak
és árpa kiválasztásra Mayer, Pernollett-féle
borsajtókat, szőlőmalmokat, amerikai szőlő-
na-gereblyéket, répavágó és daráló-gépeket,
szeccsavágók, kukorica-morzsolók; továbbá
szivattyúk, fecskendőket és mindennemű
gép-felszerelvényeket, gazdasági-eszközök
szerszámokat.

Brogle J. & Müller
gép- és rostalemez-gyárnokok Budapest, Margithid közelében,

ajánlják a már közelgő idényre honunk több gazdasági kiállításán ver-
senykedésséggért első díjjal jutalmazott s javított
Trieur-jeleket (Baker
minta) mely gépek szapo-
ra és tisztá munká-eredménye minden más affé e gyártmánnyal versenyez,
valamint tisztító-rosták Baker mintájára. Rostáink az elismert leg-
jobb, Baker rendszere szerint készítték, az eredetivel semmiben sem tér-
nek el, s ennél fogva munka-eredményük is azonos marad az eredetivel.
Ajánlják továbbá tisztító-rostákhoz és eséplőgépekhez való ro-
stalemezeket mindennemű minta és nagyság szerint, a legjutányosabb áron.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
A közúti lóvonatu vaspálya a gyárig közlekedik. 506—3—10

